

بسمه تعالی

چارچوب پیشنهادی تهیه گزارش طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی برای تحویل در دی ماه ۱۳۹۷

الزامات رعایت شده در چارچوب پیشنهادی تهیه گزارش

۱- در نظر گرفتن زمانبندی و موارد تاکید شده در صورتجلسات

با توجه به «بند ۱۲» صورتجلسه نشست هم‌اندیشی با مهندسان مشاور تهیه کننده طرح‌های توسعه پایدار منظومه‌های روستایی استان زنجان در روزهای ۲۳ و ۲۴ آبان ۱۳۹۷ مقرر شده است تا «در اجرای تعهدات ناظر به تدوین برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستایی، مهندسین مشاور مکلفند نسبت به تهیه گزارش ۶۰ روستا تا روز دوشنبه ۹۷/۱۰/۱۰ اقدام نمایند. نظارت و بازبینی و ارائه گزارش‌های تایید شده تا روز یکشنبه ۹۷/۱۰/۳۰ انجام خواهد شد...»

برهمن اساس در «بند ۷» صورتجلسه پنجمین جلسه مشترک مهندسین مشاور در تاریخ ۹۷/۹/۱ مقرر شد «آقای مهندس ابراهیمی (مهندسی مشاور یورت شهر سبلان) چارچوب تهیه گزارش ۶۰ روستا را ضمن رایزنی با مهندسین مشاور و آقای مهندس محمدی نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی تهیه و لغایت روز شنبه مورخ ۹۷/۹/۳ به عامل چهارم ارسال می‌نماید.»

۲- استخراج پیشنهادات مرتبط با ۶۰ روستا از یک روند منطقی-علمی

با توجه به زمانبندی ارائه شده، ارائه طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهادی برای ۶۰ روستا از طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی استان زنجان، قبل از اتمام روند مطالعات تدوین خواهد شد. برهمن اساس ممکن است که این پیشنهادات بدون توجه به ساختار مطالعات صورت گیرد و در نهایت در اختلاف با نتایج نهایی مطالعات قرار گیرد.

برای حل این مساله لازم است تا در تهیه گزارش ۶۰ روستا، یک روند منطقی-علمی لحاظ گردد تا علاوه بر امکان ارائه گزارشات در زمان مشخص شده، نتایج گزارشات در هماهنگی و انطباق نسبی با کل مطالعات باشد. برهمن اساس پیشنهاد می‌شود تا گزارش این روستاها در دو مقیاس بخش و روستا ارائه شود.

در گزارش بخش (به تفصیلی که در چارچوب پیشنهادی تهیه گزارش آمده است) شناسایی کلی از ساختار، عملکرد، جریان‌ها، پیوندها و زنجیره عرضه و تولید ارائه می‌شود و براساس این شناسایی کلی، پهنه‌های هم‌کارکرد به صورت خوشه مشخص شده و قابلیت‌ها و محدودیت‌های بخش به لحاظ توسعه اقتصادی، اشتغالزایی و فعالیت‌های پشتیبان مورد نیاز مشخص می‌شود.

در گزارش روستاهای هدف ویژگی‌های اساسی اقتصادی روستا مشخص می‌شود و با در نظر گرفتن وضعیت بخش و تقسیم وظایف بین پهنه‌های هم‌کارکرد پیشنهادات مشاور ارائه می‌شود. این پیشنهادات در ترکیب با

ایده‌های محلی حاصل از جلسات مشارکتی در سطح هر روستا، به پیشنهادات نهایی منجر می‌شود و طرح توجیهی برای مشخص شدن میزان منابع اولیه مورد نیاز، میزان اعتبار لازم، مساحت زمین، تعداد اشتغال ایجاد شده و... برای هر یک از پیشنهادات ارائه می‌شود.

چارچوب پیشنهادی تهیه گزارش

مطالعات در مقیاس بخش

ساختار و عملکرد محیط طبیعی-بوم‌شناختی

مطالعات این بند با تاکید بر شناسایی معادن، گیاهان دارویی و توان‌ها و مشکلاتی است که می‌تواند در توسعه اقتصادی و اشتغالزایی تاثیرگذار باشد. خروجی اصلی این بخش از مطالعات پهنه بندی محیطی-اکولوژیک شهرستان است.

ساختار و عملکرد وضعیت کالبدی

شناسایی تمرکز و پراکندگی سکونتگاه‌ها، جمعیت، خدمات و زیرساخت هدف اصلی این بند است. پهنه بندی کالبدی خروجی اصلی این بند است.

ساختار و عملکرد وضعیت اجتماعی

شناسایی طوایف، همگرایی‌ها و واگرایی‌های اجتماعی از مهمترین اهداف مطالعه این بند است. پهنه بندی اجتماعی مهمترین خروجی این می‌باشد.

ساختار و عملکرد وضعیت اقتصادی

با توجه به اهداف طرح توسعه اقتصادی و اشتغالزایی، شناسایی ساختار و عملکرد وضعیت اقتصادی، مهمترین قسمت از مطالعات این طرح است. براین اساس در این بند از مطالعات شناسایی وضعیت و زنجیره ارزش محصولات اصلی زراعی، باغی و دامی مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد. در کنار این موارد به علت اهمیت صنایع دستی در ایجاد اشتغال خرد و همچنین ایجاد کارگاه‌های تولید صنایع دستی به صورت گسترده، این موضوع نیز مورد توجه قرار خواهد گرفت. همچنین توان‌های و امکان توسعه گردشگری مورد بررسی دقیق قرار می‌گیرد. بر همین اساس در مطالعات این بند موارد زیر مدنظر قرار خواهد گرفت:

- شناخت وضعیت و زنجیره تولید و عرضه محصولات اصلی زراعی
- شناخت وضعیت و زنجیره تولید و عرضه محصولات اصلی باغی
- شناخت وضعیت و زنجیره تولید و عرضه محصولات اصلی دامی
- شناخت وضعیت و زنجیره تولید و عرضه محصولات اصلی صنایع دستی
- شناخت توان‌ها و امکان توسعه در بخش گردشگری
- شناسایی پهنه‌های صنعتی و کارگاه‌های فعال صنعتی
- شناخت توان‌ها و امکان توسعه در بخش خدمات

شناسایی جریان‌ات و پیوندهای بین سکونتگاه‌ها

برای دست یابی به پهنه‌های همپیوند لازم است تا جریان‌ات و پیوندها بین سکونتگاه‌ها با استفاده از شاخص‌هایی همچون جریان افراد، کالا، خدمات، سرمایه و نوآوری مورد بررسی قرار گیرد.

نتیجه گیری در مقیاس بخش

مهمترین مسائل مد نظر در نتیجه گیری از مطالعات در مقیاس بخش به شرح زیر است:

- مشخص شدن پهنه‌های همگن ساختاری-عملکردی
- مهمترین قابلیت‌ها و محدودیت‌های بخش
- چشم‌انداز، اهداف کلان و راهبردهای طرح در مقیاس بخش
- تقسیم وظایف برای هر یک از پهنه‌های همگن براساس چشم‌انداز، اهداف و راهبردهای طرح

مطالعات در مقیاس روستا

جایگاه روستا در سطح بخش (براساس بند نتیجه مقیاس بخش)

در این بند مشخص خواهد شد که روستای هدف در کدام پهنه همگن واقع شده است و توان‌های و محدودیت‌ها و وظایف کلی تعریف شده در مورد این روستا کدام است. همچنین جایگاه روستا در پهنه‌بندی محیطی، کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و جریانات و پیوندها آورده می‌شود.

ویژگی‌های جمعیتی روستا

در این بند مطالعات، تعداد جمعیت، کمیت و کیفیت نیروی انسانی مورد توجه قرار می‌گیرد.

ویژگی‌های اقتصادی روستا

در این بند تعداد بهره‌بردار و مساحت اراضی زراعی و باغی و تعداد بهره‌بردار و دام روستای مشخص می‌شود. همچنین نوع صنایع دستی و تعداد افراد فعال در این بخش مورد بررسی قرار می‌گیرد و توان‌های گردشگری روستا استخراج می‌شود. همچنین شناسایی جوانان، سرپرستان خانوار جویای کار (اعم از زن و مرد) مورد شناسایی قرار می‌گیرند.

جمع‌بندی اولیه و پیشنهادات اولیه مشاور برای توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستا

در این بخش از مطالعات، با جمع‌بندی مطالب ارائه شده در فصول اول و دوم، مشاور پیشنهادات متناسب با روستای هدف را ارائه می‌کند.

جمع‌بندی نهایی و پیشنهادات نهایی

در این بند با در نظر گرفتن موارد زیر نسبت به تدوین طرح‌های پیشنهادی اقدام می‌شود:

- زنجیره تولید و عرضه پیشنهادی و تناسب طرح‌های پیشنهادی با تکمیل زنجیره تولید و عرضه
- تناسب طرح‌های پیشنهادی با توان روستا (میزان مساحت اراضی زراعی و باغی، تعداد دام و...)
- انطباق طرح‌های پیشنهادی با ایده‌های کارآفرینی اهالی؛ اخذ شده از کارگاه‌های مشارکتی / امتیازدهی به ایده‌ها بر اساس انطباق با وضعیت توان روستا / انطباق ایده‌ها با چشم‌انداز، اهداف و راهبردهای طرح
- همخوانی تعداد اشتغالزایی پروژه پیشنهادی با جمعیت روستای هدف
- توجه به پراکنش و عدم تمرکز جغرافیایی پروژه‌های مشابه

شناسنامه طرح‌های پیشنهادی

در این قسمت طرح توجیهی هر پروژه با دارا بودن اطلاعاتی از قبیل نام طرح، تعداد شاغلین، مساحت مورد نیاز، میزان سرمایه مورد نیاز، نحوه تامین اعتبارات و... ارائه می‌شود.